

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

พระนิพนธ์เรื่องกนกนคร ของพระราชนิพนธ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จัดเป็นงานวรรณศิลป์ที่มี "สุนทรียลักษณ์" สมบูรณ์ยิ่ง ความงามในกนกนคร เกิดขึ้นจาก ลักษณะที่เด่น 2 ประการใหญ่ๆคือ

ประการแรก ที่เด่นชัด การประสานเนื้อเรื่องจากเรื่องเดิม คือเรื่อง เมืองทองในกถาสรีตสาคร และเรื่องตริวิกรมมาโศคาศูรีระ เข้ากับความคิดและจินตนาการขององค์นิพนธ์ได้อย่างกลมกลืน พระนิพนธ์เรื่องกนกนครมีเนื้อหามาจากเรื่องตริวิกรมมาโศคาศูรีระเป็นแกนสำคัญ มีเนื้อหาบางตอนมาจากเรื่องเมืองทอง เสริมเรื่องใหม่ให้ความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น และมีความคิดและจินตนาการขององค์นิพนธ์เป็นกวีนิพนธ์ให้สอดคล้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และความเข้าใจของผู้อ่านซึ่งเคยชินอยู่กับวัฒนธรรมและสังคมไทย เป็นสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์บางช่วง โวหารกรวีบางตอนและการเพิ่มเติมบทบาทของตัวละครบางบท เช่น บทเกี่ยวพาราสี บทนิราศ ทลสา กับทั้งการปรุงแต่งให้ตัวละครทุกตัวในเรื่องมีชีวิตจิตใจ มีอกกับกิริยา และการแสดงความรู้สึก ทำให้กนกนครกลายเป็นนิยายไทยๆที่มีเนื้อเรื่องสนุกสนาน เข้มข้นไปด้วยอรรถรส ชวนติดตามเรื่องหนึ่ง

ประการที่สอง พระนิพนธ์เรื่องกนกนคร พร้อมมูลด้วยลักษณะอันเป็นวรรณศิลป์อันเกิดจากการเลือกสรรคำที่มีเสียงไพเราะทั้งเสียงสัมผัสและสำเนา ประกอบกับเป็นคำที่มีความหมายทั้งความหมายประจำคำ และความหมายในเชิงแนะนำภาพมาใช้ในบทกลอนได้อย่างเหมาะสม

ความพยายามในการตั้งกฎเกณฑ์บางอย่างเกี่ยวกับสัมผัส ทำให้กนกนกร
แพรวพราว ไปคล้ายสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะที่ไพเราะรื่นหู กับทั้งการใช้เทคนิคอื่นๆ
เช่นการเล่นคำซ้ำ การเล่นคำเป็นชุด และการใช้ลีลาของกลบทบางชนิด เสริมให้
กนกนกรมีลีลาแปลกๆใหม่ๆที่น่าอ่านยิ่งขึ้น และความพยายามในการเลือกสรรถ้อยคำ
และสำนวนที่ให้ความหมายในเชิงแนะนำภาพ การใช้ความเปรียบในลักษณะต่างๆเพื่อสื่อ
ความหมายที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน ทำให้กนกนกรทรงคุณค่าทางคำนวนวรรณศิลป์มากขึ้น

นอกจากสุนทรียลักษณะในกนกนกรจะมีคุณค่าควรแก่การศึกษาแล้ว ยังมีลักษณะ
เด่นที่ดึงดูดใจผู้อ่านอีกประการหนึ่งคือ ความแปลกใหม่ อันเป็นเสมือนกระຈกเง่า
สะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะพระองค์ให้ปรากฏ ความแปลกใหม่ดังกล่าวเห็นได้จาก

ลักษณะเนื้อหา ซึ่งมีเค้าโครงเรื่องเดิมมาจากนิทานอินเดีย แก่นของเรื่อง
กนกนกร เป็นเรื่องของความรัก และการพลัดพรากซึ่งผู้อ่านเคยชินอยู่ก็จริง แต่เหตุการณ์
ที่เป็นตัวปัญหาของเรื่องและการคลี่คลายปัญหา ทำให้กนกนกรมีเนื้อเรื่องผิดแผกแตก
ต่างไปจากนิทานเรื่องอื่นๆโดยทั่วไป ความรู้สึกเวทนาในชะตากรรมของตัวละครทั้ง
สองเป็นอารมณ์ร่วมที่ทำให้ผู้อ่านกนกนกรสนใจและติดตามอ่านจนถึงที่สุด

ลักษณะของคำประพันธ์ซึ่งเป็นกลอนหกทั้งเรื่อง ทำให้กนกนกรแปลกกว่า
วรรณกรรมเรื่องอื่นๆ กนกนกรได้ชื่อว่า เป็นวรรณกรรมนิทานเรื่องแรกและเรื่องเดียว
ของไทยที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนหก

ลักษณะการใช้คำบางประเภท เช่น คำบาลีและสันสกฤต คำเขมร ในรูป
และความหมายที่แตกต่างไปจากคตินิยม เช่น ทรงใช้คำว่า "ภูธร" ในความหมายว่า
ภูเขา ใช้คำว่า "ชนง" ในความหมายว่า ชนตา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คำต่างๆเหล่านี้
จะมีความหมายเด่นชัดเพียงความหมายเดียวในบริบทนั้นๆ เช่นในตอนที่ว่า "แถวเถิน
ภูธรคอนคิน" แม้คำว่า ภูธร จะแปลว่า พระเจ้าแผ่นดินได้อีกความหมายหนึ่ง แต่ใน
ที่นี้จะแปลได้เพียงความหมายเดียวคือ ภูเขา การสร้างคำในลักษณะของการสมาส
และสนธิ การตัดและเติมคำ การแผลงคำที่มีลักษณะแปลกตาขึ้นใช้ เช่น ยูนี กวจ
รูปี ฯลฯ ทำทาบให้ผู้อ่านศึกษาและให้ความสนอกสนใจกับกนกนกรมากขึ้น

ขอเสนอแนะ

การศึกษาพระนิพนธ์เรื่องกนกนครนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในแง่ความงามโดย เฉพาะ จึงมิได้ศึกษารายละเอียดที่น่าสนใจในก้านอื่นๆ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการ ศึกษากนกนคร ในก้านอื่น เช่น ศึกษาในเชิงปรัชญา เป็นต้น นอกจากนี้งานพระนิพนธ์ ของพระราชวรรังสรรค์ เสรอ กรมพิทยาลงกรณ์ ยังมีอีกหลายเรื่องที่ควรค่าแก่การศึกษา เช่น พระนลคำฉันท์ สามกรุง และงานร้อยแก้วอื่นๆ เช่น นิทานเวตาล เป็นต้น การศึกษางานต่างๆ เหล่านี้ อย่างละเอียด เป็นเรื่องๆ ไปจะก่อให้เกิดประโยชน์ในวง การศึกษาวรรณคดียิ่งนัก

ศูนย์วิจัยการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย